

PRODUKTY ORGANICZNE	NORMA BRANŻOWA	BN-79 6026-05
	Woski syntetyczne twarde	Zamiast BN-70/6026-05
		Grupa katalogowa X 21

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są woski syntetyczne twarde, otrzymywane z wosku montanowego.

1.2. Zakres stosowania przedmiotu normy. Woski syntetyczne twarde stosuje się głównie do wyrobu środków czyszcząco-polerujących.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Rodzaje. W zależności od sposobu wytwarzania różni się sześć rodzajów wosków syntetycznych twardych:

- MR-5 - otrzymywany przez rafinację wosku montanowego stężonym kwasem azotowym, a po dodaniu parafiny rafinowany kwasem chromowym,

- MR-6 - otrzymywany przez rafinację wosku montanowego stężonym kwasem azotowym, a po dodaniu parafiny rafinowany kwasem chromowym i estryfikowany glikolem etylenowym i zmydlony wodorotlenkiem wapniowym,

- MR-150 B - otrzymywany przez rafinację wosku montanowego stężonym kwasem azotowym i kwasem chromowym, następnie estryfikowany glikolem etylenowym i zmydlony wodorotlenkiem wapniowym,

- R - otrzymywany przez dwukrotną rafinację wosku montanowego kwasem chromowym,

- K-60 - otrzymywany przez dwukrotną rafinację wosku montanowego kwasem chromowym i estryfikowany glikolem etylenowym,

- REW II - otrzymywany przez dwukrotną rafinację wosku montanowego kwasem chromowym, estryfikowany glikolem etylenowym, zmydlony wodorotlenkiem wapniowym,

2.2. Przykład oznaczenia wosku syntetycznego twardego, rodzaju MR-150 B, w postaci płatków:

WOSK SYNTETYCZNY TWARDY MR-150 B płatki
BN-79/6026-05

3. WYMAGANIA

3.1. Wymagania ogólne. Woski syntetyczne twarde powinny mieć postać nieregularnych płatków lub granulek, barwy od kremowej do ciemnobrązowej.

3.2. Wymagania fizykochemiczne - wg tabl. 1.

Tablica 1

Wymagania	Rodzaje					
	MR-5	MR-6	MR-150 B	R	K-60	REW II
a) Wskaźnik barwy, nie więcej niż	1,1	1,2	1,1	0,65	0,85	0,95
b) Liczba kwasowa, mg KOH/g nie więcej niż	100±115	20±35	-	150±200	40±60	-
c) Liczba zmydlenia, mg KOH/g nie mniej niż	110±135	110±145	-	-	-	-
d) Penetracja w temperaturze 25°C pod obciążeniem 98,1 N nie więcej niż	3	3	2	3	4	2
e) Pozostałość po prażeniu, %, nie więcej niż	0,2	1	2,5	0,2	0,2	3
f) Części nierozpuszczalnych w benzynie do lakierów, %, nie więcej niż	3	3	2	1	1	1
g) Temperatura kroplenia, °C, nie mniej niż	80	85	90	75	75	95

Zgłoszona przez Zjednoczenie Przemysłu Rafineryjnego i Petrochemicznego PETROCHEMIA
Ustanowiona przez Dyrektora Zjednoczenia PETROCHEMIA dnia 31 lipca 1979 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 kwietnia 1980 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 26/1979 poz. 119)

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie. Woski syntetyczne twarde należy pakować po 30±50 kg do worków papierowych pięciowarstwowych wg PN-76/P-79005 i o wymiarach zgodnych z PN-68/O-79027.

Dopuszcza się inny rodzaj opakowań zabezpieczających jakość produktu w stopniu nie mniejszym niż ww. i mający wymiary zgodne z PN-78/O-79021.

Znakowanie opakowań powinno być zgodne z PN-76/O-79252.

Na każdym opakowaniu należy umieścić trwały napis lub nalepkę z napisem zawierającym co najmniej:

- a) nazwę lub znak firmowy producenta,
- b) oznaczenie wg 2.2,
- c) masę netto,
- d) numer partii (szarży),
- e) datę produkcji.

4.2. Formowanie jednostek ładunkowych. W przypadku stosowania paletyzacji, jednostki ładunkowe należy formować na paletach o wymiarach 800 X 1200. Ładunek na palecie należy zabezpieczyć przed przesuwaniami i deformacją.

4.3. Przechowywanie. Woski syntetyczne twarde należy przechowywać w opakowaniach wg 4.1 w pomieszczeniach suchych i nienastłonecznionych.

Produkt przechowywany zgodnie z tymi warunkami zachowuje swoją jakość przez 1 rok, licząc od daty produkcji.

4.4. Transport. Woski syntetyczne twarde należy przewozić w opakowaniach wg 4.1 dowolnymi krytymi środkami transportowymi z zachowaniem warunków wg 4.3 oraz zgodnie z obowiązującymi Przepisami o ładowaniu i wyładunku wagonów towarowych w komunikacji wewnętrznej. Worki z produktem należy układać ściśle obok siebie oraz zabezpieczyć przed przesuwaniami się. Wystające wewnątrz środka transportowego części, jak śruby, haki, gwoździe itp. należy zabezpieczyć lub usunąć, aby nie spowodowały uszkodzenia opakowań.

5. BADANIA

5.1. Program badań

5.1.1. Badania wykonywane dla każdej partii produktu

- a) sprawdzenie wymagań ogólnych (3.1),
- b) oznaczanie wskaźnika barwy (3.2a),
- c) oznaczanie liczby kwasowej (3.2b),
- d) oznaczanie liczby zmydlenia (3.2c),
- e) oznaczanie penetracji (3.2d),
- f) oznaczanie pozostałości po prażeniu (3.2e).

5.1.2. Badania wykonywane w przypadku reklamacji

- a) oznaczanie części nierozpuszczalnych w benzynie do lakierów (3.2f),

b) oznaczanie temperatury kroplenia (3.2g).

5.2. Skład i liczność partii. Partię stanowi najwyżej 150 opakowań jednostkowych wosku twardego w jednym rodzaju przedstawionych do jenerazowego odbioru.

5.3. Pobieranie próbek i przygotowanie średniej próbki laboratoryjnej należy wykonywać zgodnie z PN-67/C-04500.

Z każdej partii podlegającej odbiorowi należy wybrać w sposób losowy liczbę opakowań podaną w tabl. 2.

Tablica 2

Liczba opakowań w partii	Liczba opakowań, które należy wybrać do pobierania próbek
do 15	6
16 ÷ 25	9
26 ÷ 63	12
64 ÷ 160	14

Z każdego wylosowanego opakowania należy pobrać po dwie próbki pierwotne, każda o masie co najmniej 200 g.

Próbki pierwotne należy pobierać próbnikiem nr 14±16 wg PN-74/C-60008.

Pobrane próbki pierwotne przenieść do czystego i suchego naczynia, dokładnie wymieszać i z tak przygotowanej próbki ogólnej pobrać średnią próbkę laboratoryjną o masie co najmniej 1 kg.

Średnią próbkę laboratoryjną podzielić na dwie równe części, z których jedną przeznaczyć do badań, a drugą przechowywać do analiz rozjemczych w ciągu 2 miesięcy od daty wysyłki.

5.4. Opis badań

5.4.1. Sprawdzenie wymagań ogólnych. Badanie przeprowadzić organoleptycznie.

5.4.2. Oznaczanie wskaźnika barwy

5.4.2.1. Zasada oznaczania. Oznaczanie wskaźnika barwy polega na pomiarze ilości światła białego, czerwonego, zielonego i niebieskiego, odbitego od powierzchni zmielonego wosku.

5.4.2.2. Aparatura

- a) Leukometr firmy Zeiss-Jena lub podobny.
- b) Młynek typu udarowego, np. młynek do kawy MK-1.
- c) Sita laboratoryjne o boku oczka kwadratowego 0,10 i 0,08 mm.

5.4.2.3. Wykonanie oznaczania. Wosk należy zmielić w młynku, a następnie przesiać przez zestaw sit o boku oczka kwadratowego 0,10 i 0,08 mm. Odsianą frakcją należy napełnić naczynko leukometru, wyrównać powierzchnię próbki, przesuwać po niej krawędzią płytki szklanej, a następnie wykonać pomiar wg instrukcji obsługi aparatu.

Wskaźnik barwy (X_1) należy obliczyć wg wzoru

$$X_1 = \frac{100 \cdot c}{(c + z + n) \cdot b} \quad (1)$$

w którym:

- c - ilość odbitego światła czerwonego, %,
- z - ilość odbitego światła zielonego, %,
- n - ilość odbitego światła niebieskiego, %,
- b - ilość odbitego światła białego, %.

5.4.2.4. Wynik. Za wynik przyjęć średnią arytmetyczną wyników co najmniej dwóch oznaczeń, przy czym różnica między wynikami nie powinna przekraczać 10% wyniku mniejszego.

5.4.3. Oznaczanie liczby kwasowej i liczby zmydlenia

5.4.3.1. Odczynniki

- a) Alkohol etylowy 96-procentowy, zubożony wobec fenoloftaleiny.
- b) Fenoloftaleina, 1-procentowy roztwór alkoholowy.
- c) Ksylen cz., frakcja 135±140°C.
- d) Kwas solny, roztwór 0,5N.
- e) Wodorotlenek potasowy, 0,5N roztwór alkoholowy.

5.4.3.2. Wykonanie oznaczenia. Do oznaczenia należy pobrać następujące ilości próbek:

- 1 - 2 g wosku MR-5 i R,
- 2 - 4 g wosku MR-150 B, REW II i K-60,
- 4 - 5 g wosku MR-6.

Do kolby stożkowej pojemności 300 cm³ odmierzyć 40 cm³ ksyłenu, umieścić w niej odważoną z dokładnością do 0,002 g próbkę wosku, dodać kilka odłamków porcelany, po czym krótko ogrzewać na elektrycznej płytce w celu rozpuszczenia. Następnie dodać do kolby 20 cm³ alkoholu etylowego i 10 kropli roztworu fenoloftaleiny.

Miareczkować na gorąco roztworem wodorotlenku potasowego do pojawienia się różowego zabarwienia, utrzymującego się w ciągu 10 s (V_1).

Następnie dodać tyle roztworu wodorotlenku potasowego, aby jego objętość, łącznie z V_1 , wynosiła 20 cm³ i gotować na płytce grzejnej pod chłodnicą zwrotną w ciągu 2 h.

Po ponownym dodaniu roztworu fenoloftaleiny, miareczkować na gorąco roztworem kwasu solnego, aż zniknie różowe zabarwienie.

Roztwór jeszcze raz ogrzać. Jeżeli pojawi się różowe zabarwienie - domiareczkować. W ten sposób postępować nadal, aż po kolejnym podgrzaniu nie pojawi się różowe zabarwienie (V_4 - łączna ilość zużytego kwasu solnego).

W tych samych warunkach wykonać ślepe próby.

Woski ciemno zabarwione oznaczać zmniejszając odważki o połowę i zwiększając ilość ksyłenu i alkoholu - każdego do 60 cm³, a roztworu fenoloftaleiny - do 2 cm³. Liczbę kwasową (X_2) oraz liczbę zmydlenia (X_3) obliczyć w mi-

ligramach wodorotlenku potasowego (KOH) na 1 g próbki wg wzorów

$$X_2 = \frac{(V_1 - V_2) \cdot 28,055}{m} \quad (2)$$

$$X_3 = \frac{(V_3 - V_4) \cdot 28,055}{m} \quad (3)$$

w których:

V_1 - objętość ściśle 0,5N roztworu wodorotlenku potasowego zużytego do miareczkowania próbki, cm³,

V_2 - objętość ściśle 0,5N roztworu wodorotlenku potasowego zużytego do miareczkowania w ślepej próbie, cm³,

V_3 - objętość ściśle 0,5N roztworu kwasu solnego zużytego do miareczkowania w ślepej próbie, cm³,

V_4 - objętość ściśle 0,5N roztworu kwasu solnego zużytego do miareczkowania próbki, cm³,

m - odważka próbki, g,

28,055 - liczba miligramów wodorotlenku potasowego znajdującego się w 1 cm³ ściśle 0,5N roztworu wodorotlenku potasowego.

5.4.3.3. Wynik. Za wynik przyjęć średnią arytmetyczną wyników co najmniej dwóch oznaczeń różniących się najwyżej o 1 mg KOH na 1 g próbki dla liczby kwasowej i 2 mg KOH na 1 g próbki dla liczby zmydlenia.

5.4.4. Oznaczanie penetracji - wg PN-75/C-04134.

5.4.5. Oznaczanie zawartości pozostałości po prażeniu

5.4.5.1. Odczynniki. Nadtlenek wodoru cz, d, a., roztwór 30-procentowy.

5.4.5.2. Wykonanie oznaczenia. 5 g próbki odważyć z dokładnością do 0,01 g w wyprażonym do stałej masy i zważonym z dokładnością do 0,0002 g tyglu porcelanowym. Tygiel z próbką ostrożnie ogrzewać małym płomieniem palnika tak długo, aż zawartość tygla ulegnie zwęgleniu. Następnie prażyć w temperaturze 600 ± 700°C do zniknięcia części węglowych. W razie trudności ze spalaniem części węglowych zwilżyć pozostałość nadtlenkiem wodoru, odparować i ponownie prażyć do stałej masy.

Zawartość pozostałości po prażeniu (X_4) obliczyć w procentach wg wzoru

$$X_4 = \frac{m_1 \cdot 100}{m} \quad (4)$$

w którym:

m_1 - masa pozostałości po wyprażeniu, g,

m - odważka próbki, g.

5.4.5.3. Wynik. Za wynik przyjęć średnią arytmetyczną wyników co najmniej dwóch oznaczeń różniących się najwyżej o 0,01% dla wosku MR-5, K-60 i R, najwyżej o 0,05% dla wosków MR-6 oraz najwyżej o 0,2% dla wosków MR-150 B i REW II.

5.4.6. Oznaczanie zawartości części nierozpuszczalnych w benzynie do lakierów

5.4.6.1. Aparatura. Aparat do ekstrakcji na gorąco, np. aparat Graefego.

5.4.6.2. Odczynniki. Benzyna do lakierów wg PN-66/C-96023.

5.4.6.3. Wykonanie oznaczenia. 10 g próbki odważyć z dokładnością do 0,001 g i przenieść do gilzy ekstrakcyjnej, uprzednio przemytej benzyną do lakierów i wysuszonej w 120°C do stałej masy.

Otwartą gilzę z woskiem umieścić w ekstraktorze i ekstrahować benzyną do momentu, aż dwa kolejne ekstrakty będą bezbarwne.

Gilzę z pozostałością umieszczoną w naczynku wagowym suszyć w temperaturze 120°C do stałej masy i zważyć z dokładnością do 0,0002 g.

Zawartość części nierozpuszczalnych w benzynie (X_5) obliczyć w procentach wg wzoru

$$X_5 = \frac{m_1 \cdot 100}{m} \quad (5)$$

w którym:

m_1 - masa części nierozpuszczalnych, g,

m - odważka próbki, g.

5.4.6.4. Wynik. Za wynik przyjęć średnią arytmetyczną wyników co najmniej dwóch oznaczeń różniących się między sobą najwyżej o 0,2%.

5.4.7. Oznaczanie temperatury kroplenia - wg PN-55/C-04020.

5.5. Zaświadczenie o wynikach badań. Dla każdej partii producent obowiązany jest przedstawić zaświadczenie stwierdzające zgodność partii produktu z wymaganiami normy.

5.6. Interpretacja wyników. Wyniki oraz wartości liczbowe występujące w normie interpretować zgodnie z PN-70/N-02120 p. 3, 3, 2 (metoda Z).

KCNIEC

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę - Zakłady Azotowe KĘDZIERZYN w Kędzierzynie-Koźlu.

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-70/6026-05

- wykreślono rodzaj MR 2,
- wprowadzono dwa nowe rodzaje: K-60 i R,
- obniżono wskaźnik barwy dla rodzaju MR-5 i zawartość części nierozpuszczalnych w benzynie dla rodzaju MR-6.

3. Normy i dokumenty związane

PN-55/C-04020 Przetwory naftowe. Pomiar temperatury kroplenia metodą Ubbelohde'a

PN-75/C-04134 Przetwory naftowe. Pomiar penetracji asfaltów

PN-67/C-04500 Produkty chemiczne. Wytyczne pobierania i przygotowywania próbek

PN-74/C-60008 Próbniki do pobierania próbek produktów bezkształtnych

PN-66/C-96023 Przetwory naftowe. Benzyna do lakierów

PN-70/N-02120 Zasady zaokrąglania i zapisywania liczb

PN-78/C-79021 Opakowania. System wymiarowy

PN-68/O-79027 Opakowania transportowe. Worki papierowe. Szeregi wymiarowe

PN-76/O-79252 Transportowe jednostki opakowaniowe. Znaki i znakowanie. Wymagania podstawowe

PN-76/P-79005 Opakowania transportowe. Worki papierowe

Przepisy o ładowaniu i wyładowywaniu wagonów towarowych w komunikacji wewnętrznej. Załącznik nr 10 do DKP (Dz. TiZK z 1968 r., nr 4 poz. 10) wraz z późniejszymi zmianami

4. Symbol wg SWW - 1337-213, 1337-214, 1337-215, 1337-216, 1337-219.